

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 710/4
Podgorica, 10.09.2020. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru NVO „Media centar“ iz Podgorice (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-710 od 10.08.2020. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Odbija se, kao neosnovan, prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice na rad privrednog društva „Nova M“ d.o.o. iz Podgorice, emitera opšteg televizijskog programa „TV Nova M“ (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod brojem 02-710 od 10.08.2020.g.).
2. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
3. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 10.08.2020. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad privrednog društva „Nova M“ d.o.o. Podgorica, emitera opšteg televizijskog programa „Nova M“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-710 od 10.08.2020.g.).

Prigovor se odnosio na programski sadržaj koji je emitovan dana 7. avgusta 2020. godine, u okviru informativne emisije „Centralni dnevnik“, u terminu od 17:59:49 do 18:41:49 sati (42 minuta). Predmet prigovora je potencijalno kršenje čl. 55 st. 6 al. 1 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), čl. 7 st. 1 alineja a), čl. 8 (u dijelu koji se odnosi na obavezu poštovanja načela tačnosti i nepristrasnosti, kao i primjenu pravila druge strane), čl. 11 st. 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 35/11, 07/16 i 8/19 u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-14.

Podnosilac prigovora navodi da je „u emisiji Centralni Dnevnik Nove M televizije, emitovanoj 7. avgusta 2020. godine u 18.00 časova objavljen prilog u kome su detaljno navedene informacije o preporukama koje je Usvojila Državna izborna komisija (DIK), anketirani su građani, ali je potpuno ignorisana ozbiljna i oštra kritika koja je od strane stručnjaka i nevladinih organizacija izrečena na račun dokumenta koji je usvojio DIK, o čemu su izvještavali ostali mediji“, naglašavajući da je „samo objavljena reakcija vladajuće Demokratske partije socijalista na preporuke DIK-a, iako je istoga dana na njih kritički reagovalo više opozicionih političkih subjekata ... od kojih su neki tražili ostavke članova DIK-a“.

Po mišljenju podnosioca prigovora „neobjavlivanjem kritičkih stavova relevantnih izvora o jednom važnom dokumentu uoči parlamentarnih i lokalnih izbora, kome se osporava ustavnost čak i od strane onih koji su ga usvojili (DIK) suprotno je interesu javnost“.

Takođe, smatra da je „imajući u vidu da su preporuke DIK-a dovele do suprotstavljenih stavova u društvu, izvještavanje o njime je podrazumijevalo da se poštuje pravilo druge strane“, pa u tom smislu ističe da se „Televizija Nova M ignorisanjem brojnih kritičkih mišljenja o dokumentu koji je usvojio DIK grubo ogriješila o pravilo druge strane“.

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programa emitera i sačinio nalaz dana 10.08.2020. godine (akt broj 02-710/1 od 10.08.2020.g.).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je došlo do kršenja Zakona i Pravilnika, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-710/2 od 10.08.2020.g.).

Dana 24.08.2020. godine, emiter je dostavio pisano izjašnjenje, u kom navodi da je „u skladu sa trajanjem formata i time što je kroz Dnevnik obrađen sijaset važnih tema, poput bloka o koronavirusu, press-a NKT-a, situacije u regionu, društvenih tema, nije ostalo prostora da se na preporuke institucije DIK daju reakcije svih partija, već samo one koja je na posljednjim izborima ostvarila najveće povjerenje građana, DPS-a“. Pojašnjava da bi „da je bilo vremena dovoljno svakako dali stavove partija koje su imale jednog ili dva poslanika u prethodnom sazivu skupštine“ (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-710/3 od 24.08.2020.g.).

Ukazuje da su u prilogu „u kome su detaljno navedene informacije o preporukama koje je usvojila Državna izborna komisija (DIK), anketirani građani, jer nam je najvažnije šta kažu građani“. Povodom prigovora na izbor sagovornika i stavove koji su emitovani u prilogu, emiter ističe da „ni jedan emiter nije u obavezi da daje stavove bilo koje NVO samo zato što takođe neka NVO (Media centar) misli da je ista 'relevantna'“.

Prema navodima emitera, „upravo je cijeli prilog zasnovan na činjenicama obznanjenim od strane nadležne insititucije — Državne izborne komisije“. Smatra da u prilogu „niti je promovisan bilo čiji interes, posrijedi je isključivo interes javnosti da zna i interes građana da budu profesionalno i tačno informisan“, pa na kraju predlaže da Agencija odbije prigovor kao neosnovan.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o programskim standardima u elektronskim medijima, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- članom 55 st. 6 al. 1 Zakona i čl. 7 st. 1 al. a) Pravilnika propisana je obaveza emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu.
- članom 4 stav 1 tačka j) Pravilnika, načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog;
- članom 4 stav 1 tačka k) Pravilnika, načelo tačnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da izvještavanje bude zasnovano na činjenicama, odnosno zabrana emitovanja vijesti i izvještaja za koje emiter zna ili je mogao znati da su neistiniti. Vijesti i izvještaji koji se ne mogu potvrditi, ili čija tačnost nije pouzdano utvrđena, mogu se emitovati samo ako se jasno naznači njihova nezvaničnost ili nepotvrđenost;
- članom 4 stav 1 tačka m) Pravilnika pravilo druge strane definiše kao obavezu elektronskih medija da kod izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. Ovo načelo ne dozvoljava jednostrane napade na ličnosti, niti vođenje dugotrajnih ili ponavljanih kampanja u vezi sa pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez novih relevantnih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izvještavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnost.
- članom 8 stav 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane.
- članom 11 st. 1 Pravilnika predviđeno je da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže

objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, uvida u snimak emitovanog sadržaja i izjašnjenja emitera Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je, dana 7. avgusta 2020. godine, u terminu od 17:59:49 do 18:41:49 sati (42 minuta) emitovao centralnu informativnu emisiju „Centralni dnevnik“. U terminu od 18:05:37 do 18:08:56 sati (3 minuta 19 sekundi), emitovan je prilog kako slijedi:

Najava (voditeljka u studiju): „*Državna izborna komisija usvojila je tehničke preporuke za održavanje izbora zakazanih za 30. avgust, čiji je cilj, kako je saopšteno, zaštita zdravlja građana, odnosno svih učesnika izbornog procesa. Između ostalog, obavezno je nošenje maski, preporučena je dezinfekcija ruku prije i poslije glasanja. Pitali smo i građane da li smatraju da će predstojeći izbori biti bezbjedni po zdravlje svih nas.*“

Novinarka (stand up): „*U cilju prevencije i suzbijanja daljeg obolijevanja od korona virusa, Državna izborna komisija usvojila je preporuke, koje je, kažu, bitno na vrijeme predočiti biračima, kao i članovima biračkih odbora. Stoga, sve preporuke, kako navode, moraju biti jasno i vidno istaknute na svim biračkim mjestima. Izdvajamo najvažnije.*“

Nakon toga emitovana je grafička insertacija, na kojoj je, sa lijeve strane, emitovano obavještenje: Crna Gora – Državna izborna komisija, dok je sa desne strane emitovan slajd, sa tekstom, uz istovremeno čitanje od strane glasa iz off-a kako slijedi:

Novinarski tekst (glas iz off-a 1): „*Obavezna dezinfekcija ruku, prije ulaska na biračko mjesto i tokom procesa glasanja; obavezno nošenje maske na biračkom mjestu, osim prilikom utvrđivanja identiteta birača; držanje propisane fizičke distance prije, tokom i nakon boravka na biračkom mjestu, u skladu sa opštim preporukama NKT-a o držanju fizičke distance.*“

Novinarski tekst (glas iz off-a 2): „*Biračko mjesto biće neophodno organizovati i urediti na način kojim se rizik izlaganja virusom svodi na najmanju moguću mjeru. Preporučuje se da biračka mjesta, u epidemiološkom smislu, budu spremna za glasanje najmanje dan prije izbora, o čemu se lično, tokom obilaska biračkih mjesta, uvjeravaju članovi biračkog odbora.*“

Potom je emitovana grafička insertacija, tokom koje je sa lijeve strane emitovano obavještenje: Crna Gora – Državna izborna komisija, dok je sa desne strane emitovan slajd, sa tekstom, uz istovremeno čitanje od strane glasa iz off-a kako slijedi:

Novinarski tekst (glas iz off-a 1): „*Preporučuje se da biračka mjesta budu označena na način da pravac kretanja svakog birača i minimalna distanca od dva metra bude obezbijedena: ispred ulaska na biračko mjesto; ispred stola na kojem se vrši identifikacija birača; preporučuje se držanje fizičke distance između članova biračkog odbora gdje god je to moguće; preporučuje se postavljanje alkoholnih gelova ili rastvora za dezinfekciju ruku na ulazu u biračko mjesto i na izlazu.*“

Novinarski tekst (glas iz off-a 2): „*Ukoliko birač prilikom ulaska na biračko mjesto odbije da dezinfikuje ruke, nakon njegovog glasanja, obavlja se dezinfekcija glasačke kabine koju je koristio. Zaštitnu masku, koje su već obavezne na otvorenom i u zatvorenim prostorijama, građani koju dođu da glasaju samo kratkotrajno skidaju, u cilju provjere identiteta, odnosno sprovođenja elektronske identifikacije birača, a glasanje će biti omogućeno i osobama koje se nađu u karantinu.*“

Nakog toga emitovana je grafička insertacija, tokom koje je sa lijeve strane emitovano obavještenje: Crna Gora – Državna izborna komisija, dok je sa desne strane emitovan slajd, sa tekstom, uz istovremeno čitanje od strane glasa iz off-a kako slijedi:

Novinarski tekst (glas iz off-a 1): „*Lica koja su rješenjem zdravstveno sanitarne inspekcije stavljena u institucionalni karantin mogu da ostvare svoje biračko pravo, ukoliko se objekat karantina nalazi na području opštine gdje birač ima prebivalište tj. gdje je upisan u birački spisak; biračima kojima je izrečena mjera samoizolacije omogućiće se glasanje putem pisma, uz poštovanje dodatnih mjera epidemiološke zaštite.*“

Kao pokrivalice za gore navedeni tekst korišćeni su snimci sa biračkog mjesta, bez prostornog i vremenskog određenja, tokom kojeg je u gornjem lijevom uglu emitovana grafička insertacija: „ARHIVA“.

Novinarski tekst (glas iz off-a 2): „Pitali smo i građane da li smatraju, da li će održavanje izbora biti bezbjedno po njihovo zdravlje?“

Nakog toga su emitovane izjave građana:

(Osoba 1): „*Pa iskreno, ako moramo da nosimo maske napolju, ne vidim zašto ne bi nosili i za vreme izbora.*“

(Osoba 2): „*Po zdravlje građana više utiče klima, uopšte, a izbori kao glasanje, ništa posebno.*“

(Osoba 3): „*Pa nadam se, da NKT zna šta radi.*“

(Osoba 4): „*Nadam se da će biti bezbjedno.*“

(Osoba 5): „*U skladu sa savjetima NKT-a da će biti bezbjedno. Nema razlike sjediti u kafani ili glasati na izborima.*“

Novinarski tekst (glas iz off-a 2): „*Na parlamentarnim izborima, zakazanim za 30. avgust, pravo glasa imaće blizu pet stotina pedeset hiljada birača.*“

2. U terminu od 18:08:57 do 18:09:35 sati (38 sekundi), emitovano je saopštenje kako slijedi:

Voditeljka u studiju: „*Imajući u vidu složenu epidemiološku situaciju, a vezano za pandemiju novog korona virusa, kao partija koja se posvećeno bori za afirmaciju principa vladavine prava, smatramo da biračko pravo ne smije biti dovedeno u pitanje, pod bilo kojim uslovima i okolnostima, pa ni u ovim u kojima se trenutno nalazimo, saopšteno je iz Demokratske partije socijalista. Obaveza državnih organa je da svima omoguće da iskoriste svoje biračko pravo i u tom kontekstu cijenimo značajnim, neka od iskustava država regiona koje su nedavno, u sličnoj situaciji, održali izbore navode iz DPS-a.*“

Kao pokrivalice za gore navedeni tekst korišćeni su snimci sa biračkog mjesta, bez prostornog i vremenskog određenja, tokom kojeg je u gornjem lijevom uglu emitovana grafička insertacija: „ARHIVA“.

3. Predmetni prilog je priređen u susret izborima i predstavlja osvrt na preporuke i mjere koje je usvojila Državna izborna komisija radi zaštite zdravlja građana na biračkim mjestima i bezbjednog sprovođenja izbora, imajući u vidu situaciju sa virusom COVID 19. Obradujući ovu temu, emiter je objavio najvažnije mjere i preporuke DIK-a, pri čemu prilog nema interpretativnih elemenata koji bi diskriminatorno uticali na način predstavljanja teme, imajući u vidu da prilog ne sadrži bilo kakve komentare ili intervencije.
4. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da, u skladu sa načelom slobode objavljivanja komentara i njegovom uređivačkom politikom, objavljuje/prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke od interesa za javnost, što ova tema bez sumnje jeste.
5. Imajući u vidu da se prilog najvećim dijelom odnosi na navođenje preporuka za održavanje izbora, bez bilo kakvog iznošenja mišljenja ili stavova emitera, on ne sadrži elemente koji ukazuju na kršenje „načela tačnosti“, koje obavezuje emitera da izvještavanje bude zasnovano na činjenicama, odnosno zabrana emitovanja vijesti i izvještaja za koje emiter zna ili je mogao znati da su neistiniti.
6. Prilog ne sadrži ni elemente koji ukazuju na kršenje „načela nepristrasnosti“, koje se odnosi na obavezu emitera da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Naime, prilog nema interpretativnih elemenata (komentara, ocjena i vrijednosnih sudova) koji nijesu primjereni vijestima.
7. U okviru izvještavanja o ovoj temi emiter je u prilogu objavio anketu koju je sproveo među građanima vezano za mišljenje o zdravstvenoj bezbjednosti održavanja izbora, u svijetlu aktuelnog stanja sa virusom, kao i saopštenje Demokratske partije socijalista na ovu temu,

što je u okvirima uređivačke slobode i uređivačke politike emitera, te njegovog prava na slobodan izbor sagovornika, a svako miješanje u uređivačku politiku je u suprotnosti sa Zakonom i evropskim standardima.

8. Prilog ne predstavlja rezultat izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste. U prilogu nije riječ o raspravi, polemici i sl., niti se on bavi utvrđivanjem stavova različitih strana o konkretnom pitanju (čemu služi „pravilo druge strane“). Da je u prilogu bilo riječi o konfliktu između dvije strane, onda bi emiter imao obavezu da, saglasno „pravilu druge strane“, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da podneseni prigovor nije opravdan, da emiter nije prekršio obaveze vezane za proizvodnju informativnog programa, niti „pravilo druge strane“, odnosno da u predmetnom slučaju nije prekršen čl. 55 st. 6 al. 1 Zakona, čl. 7 st. 1 alineja a), čl. 8 st. 1, čl. 11 st. 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima i tač. 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-14.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donio odluku kao i dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije www.aemca.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- NVO „Media centar“
- Privredno društvo „Nova M“ d.o.o. Podgorica, direktor
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva